

SVETOVÝ DEŇ VODY 2018: PRÍRODA PRE VODU

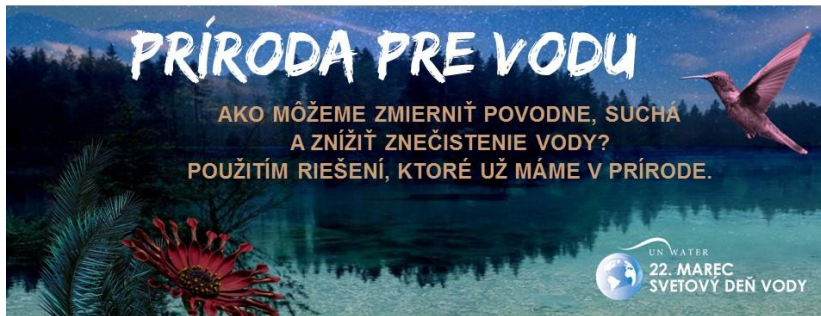
Cieľom Svetového dňa vody je upriamiť pozornosť svetovej verejnosti na vodu, ktorá je pre život na Zemi nenahraditeľná a ovplyvňuje všetky jeho sféry. **Zdôrazňuje najmä dôležitosť zabezpečenia dostatku zdravotne nezávadnej pitnej vody pre**

každého obyvateľa na Zemi a racionálne hospodárenie s jej zdrojmi.

V rámci tohtoročnej témy **PRÍRODA PRE VODU** sa skúma, ako môžeme využiť prírodu na prekonanie vodných výziev 21. storočia. Škody na životnom prostredí spolu s klimatickými zmenami spôsobujú vodné krízy, ktoré vidíme na celom svete. Poškodené ekosystémy ovplyvňujú množstvo a kvalitu vody, ktorá je k dispozícii pre ľudskú spotrebu.

***Ako môžeme zmierniť povodne, suchá a znížiť znečistenie vody?
POUŽITÍM RIEŠENÍ, KTORÉ UŽ MÁME V PRÍRODE.***

V prírode je veľký potenciál na riešenie mnohých problémov s vodou, napr. vytvorením zelených infraštruktúr a ich harmonizácie so šedou infraštruktúrou všade tam, kde je to možné. Vysádzanie novej zelene, lesov, opätovné prepojenie riek so záplavovým územím a obnova mokradí obnoví rovnováhu vodného cyklu, ktorý prispeje k zlepšeniu ľudského zdravia a podmienok na život.

AKÉ SÚ TO PRÍRODE BLÍZKE RIEŠENIA ?

Obnova lesov, trávnatých plôch a mokradí, opätovné prepojenie riek so záplavovým územím, ponechávanie brehových porastov a vysádzanie vegetácie pozdĺž vodných tokov, to sú príklady, ktoré pomáhajú zvyšovať dostupnosť a kvalitu vody. Väčšina riešení, a to aj v mestskej krajine, zahŕňa manažment vegetácie, pôdy, mokradí, vrátane riek a jazier. Prírode blízke riešenia nie sú všeliekom na všetky krízy súvisiace s vodou, ktorým čelíme pri náraste celosvetovej populácie, ale môžu poskytnúť inovatívne a nákladovo efektívne riešenia na doplnenie nedostatočnej alebo starnúcej vodnej infraštruktúry.

Napríklad:

- Dostupnosť a zásobovanie vodou: zadržiavanie vody prostredníctvom mokradí, alebo dopĺňanie podzemnej vody z mokradí môže byť udržateľnejšie

a nákladovo efektívnejšie než vybudovanie šedej infraštruktúry, akou je napríklad priehrada.

- Kvalita vody: pásy vysadených stromov a kríkov pozdĺž vodných tokov môžu výrazne znížiť znečistenie vody z poľnohospodárstva, zároveň chránia pôdu pred vodnou eróziou, filtrujú vodu a zvyšujú jej kvalitu.
- Riadenie rizík: účinky zmeny klímy, ako napríklad časté extrémne záplavy, môžu byť zmiernené napr. brehovými porastami alebo prepojením riek so záplavovým územím.

Aplikácia niektorých týchto riešení vytvára takzvanú zelenú infraštruktúru, prírodné alebo poloprirodzené systémy, ktoré nám poskytujú ekvivalentné alebo podobné výhody ako konvenčná šedá infraštruktúra. Ich použitie prináša veľké výhody. Napríklad umelé mokrade využívané na čistenie odpadových vôd môžu poskytnúť biomasu na výrobu energie, zvýšiť biodiverzitu a vytvoriť rekreačné priestory, či poskytnúť nové pracovné príležitosti.

Cieľ č. 6 trvalo udržateľného rozvoja zaväzuje svet k zabezpečeniu prístupu k bezpečnej pitnej vode pre každého do roku 2030 a zahŕňa ciele týkajúce sa ochrany prírodného prostredia a znižovania znečistenia.

Uvedieme niekoľko faktov:

- Dnes žije na svete v domácnostiach bez bezpečnej pitnej vody 2,1 miliardy ľudí, čo ovplyvňuje ich zdravie. Nedostatočné hygienické podmienky sú príčinou okolo 842 000 úmrtí ročne.
- Viac ako polovica svetovej populácie žije v mestách a veľkomestách. Očakáva sa, že tento podiel sa do roku 2050 zvýši až na 70 %.
- Za posledných 40 rokov sa znížili populácie sladkovodných druhov o 81 % - viac ako dvojnásobne v porovnaní s druhmi žijúcimi na pevnine a v oceánoch.
- Ľudské sídla, priemysel a poľnohospodárstvo sú hlavnými zdrojmi znečistenia vôd. V globálnom meradle je až 80 % komunálnych odpadových vôd vypúšťaných priamo do vodných tokov bez akejkoľvek úpravy. Priemysel je zodpovedný za každoročné vypúšťanie miliónov ton ťažkých kovov, rozpúšťadiel, toxických kalov a iných odpadov do vodných tokov.
- Poľnohospodárstvo predstavuje 70 % spotreby vody na celom svete a zohráva významnú úlohu pri znečisťovaní vody. Farmy vypúšťajú veľké množstvá agrochemikálií, organických látok, zvyškov liekov, sedimentov a drenáží do vodných útvarov.

„Predtým bolo nosenie vody, tá najťažšia úloha, s ktorou som sa musela popasovať, ale teraz je to jednoduchšie, pretože tu máme nový kohútik a prívod vody tesne za domom!“ píše Linah z Madagaskaru

Autor: WaterAid, Ernest Randriarimalala

V súčasnosti viac ako **663 miliónov ľudí nemá dostatočný prístup** k bezpečnej pitnej vode a k základným hygienickým podmienkam. **Priemerná vzdialenosť, ktorú musia ženy v Afrike a Ázii prejsť, aby si nabrali vodu, je 6 km.**

PRIDAJTE SA AJ VY:

- **ROZHODNITE ŠETRIŤ VODOU** napr. pri umývaní riadu, splachovaní WC, namiesto kúpeľa vo vani sa osprchujte.
- **22. marca SI OBLEČTE MODRÝ ODEV** – vyzdobte celú školu alebo kanceláriu v modrej farbe

Potom to šírte ďalej:

1/ Ak máte 30 sekúnd ... choďte na sociálne siete a povedzte svetu, prečo ste modrý. Použite heslo #Blue4Water#.

2/ Pokiaľ máte 3 minúty ... nahovorte svojich kamarátov, aby si aj oni obliekli modrý odev počas Svetového dňa vody.

3/ Ak máte 3 hodiny ... zaregistrujte svoju akciu na stránke WaterAid <http://www.wateraid.org/uk/get-involved/blue4water>, na ktorej nájdete aj viac nápadov.

K propagácii Svetového dňa vody sa pridala aj Správa Národného parku Malá Fatra, Škola ochrany prírody Varín, ktorá zrealizovala dňa 13. marca výukový program pre žiakov MŠ v Brodnom na tému Vodný kolotoč, v rámci ktorého sa deti započúvali do príbehu vodných kvapiek a dozvedeli sa ako putuje voda v prírode. V dňoch 20. až 23. marca zrealizuje pre žiakov 2. ročníkov ŽS Lichardova v Žiline, ZŠ v Gbeľanoch a súkromnej ZŠ v Žiline výukový program Vodný kolobeh, v ktorom sa žiaci oboznámia ako putuje voda v prírode, čo ju znečisťuje a ako ňou môžeme šetriť a 22. marca uskutoční pre žiakov 4. ročníka ZŠ

Spracovala: Miriam Balciarová, Ing., ŠOP SR, oddelenie environmentálnej výchovy

Zdroj:

<http://worldwaterday.org/>

<http://worldwaterday.org/theme/>

<http://www.unwater.org/worldwaterday/about/en/>

<http://www.unwater.org/worldwaterday/tools/en/>

<http://www.who.sk/medzinarodny-den/svetovy-den-vody/>

http://www.ruvzvtv.sk/wp-content/pdf_downloads/priloha_c_1_svetovy_den_vody_2018.pdf

<http://www.wateraid.org/uk/get-involved/blue4water>